ספרא — פרק ט

[א] אמר "רגלה של זו עולה!", יכול יהיה כולה עולה? תלמוד לומר "כל אשר יתן ממנו לה' יהיה קדש" – אין כולה קדש. יכול תצא לחולין? תלמוד לומר "יהיה קדש". מה יעשה לה? תִּמכֵּר לחייבי עולה ודמיה חולין חוץ מדמי אותו הרגל, דברי ר' מאיר ור' יהודה. ר' יוסי ור' שמעון אומרים מנין אפילו אמר "רגלה זו של זו עולה!", תהיה כולה עולה? תלמוד לומר "כל אשר יתן ממנו לה' יהיה קדש" – לרבות את כולה.

[ב] יכול אף הקדש בדק הבית יעשה תמורה? תלמוד לומר "קרבן" – יצא הקדש בדק הבית שאינו "קרבן".

[ג] אוציא הקדש בדק הבית שאינו קרבן ולא אוציא את של ציבור? תלמוד לומר "לא יחליפנו". אוציא את של ציבור ולא אוציא את של שותפים? תלמוד לומר "ולא ימיר אותו" – היחיד עושה תמורה ואין ציבור ולא השותפים עושין תמורה.

[ד] אמר ר' שמעון: והלא המעשר בכלל היה; ולמה יצא? להקיש אליו – מה מעשר קרבן יחיד אף אין לי אלא קרבן יחיד. או דבר שאתה לומדו בדרך אחד אתה לומדו בכל הדרכים שיש בו! מה מעשר מיוחד שהוא הקדש מזבח ונוהג בבקר ובצאן ונאכל לשני ימים, אף איני מרבה אלא את שהוא כיוצא בו; מנין לרבות קדשי קדשים וקדשים קלים של יחיד? תלמוד לומר 'בהמה' 'ואם... בהמה'.

[ה] "ולא ימיר אֹתו" – הקדש עושה תמורה ואין תמורה עושה תמורה. ר' יהודה אומר: הולד עושה תמורה. אמרו לו: הקדש עושה תמורה; ולא הולד ולא התמורה עושה תמורה.

[ו] "טוב ברע או רע בטוב" – תמימים בבעלי מומין ובעלי מומין בתמימים. מנין ל'רע' שהוא בעל מום? שנאמר (ס"א תלמוד לומר) (דברים יז, א) "לא תזבח לה' אלקיך שור ושה אשר יהיה בו מום כל דבר רע". "ואם המר ימיר" – לרבות את האשה. "ואם המר ימיר" – לרבות את היורש. "בהמה בבהמה" – אחת בשתים ושתים באחת; "בהמה בבהמה" – אחת במאה ומאה באחת. ר' שמעון אומר: "בהמה בבהמה" ולא "בהמה בבהמות"! אמרו לו, בהמה אחת קרויה "בהמה" ובהמות הרבה קרוים "בהמה".

[ז] "בהמה בבהמה" – לא בהמה בעופות ולא עופות בבהמה. "בהמה בבהמה" – ולא בהמה במנחות ולא מנחות בבהמה.

[ח] "בהמה בבהמה" – ולא בהמה בעוברים ולא עוברים בבהמה. "בהמה בבהמה" – ולא עוברים באיברים ולא איברים בעוברים; לא איברים בשלמים ולא שלמים בהם.

[ט] ר' יוסי אומר ממירים איברים בשלמים ולא שלמים בהם. אמר ר' יוסי, והלא במוקדשין האומר "רגלה זו עולה" – כולה עולה, אף כשאומר "רגלה של זו תחת זו" תהא כולה תמורה תחתיו.

[י] "והיה הוא ותמורתו יהיה קדש" – והיכן קדושה חלה עליו? בבית בעלים; אף תמורה בבית הבעלים.

[יא] והלא הבכור עושה תמורה בבית הבעלים ואינו עושה בבית כהן, דברי ר' עקיבא. אמר ר' יוחנן בן נורי: וכי מפני מה אין ממירין בבכור? אמר לו רבי עקיבא: חטאת ואשם מתנה לכהן והבכור מתנה לכהן; מה חטאת ואשם אין ממירין בהם, אף הבכור אין ממירין בו. אמר לו ר' יוחנן בן נורי: אינו ממיר בחטאת ואשם שאין זכייה בחייהם, תאמר בבכור שזכה בו בחייו?! אמר לו רבי עקיבא: השבתָ על הדין; מה אתה משיב על המקרא?! "והיה הוא ותמורתו יהיה קדש" – היכן קדושה חלה עליו? בבית בעלים; אף תמורה בבית בעלים.

[יב] ואם משנתנו לכהן – זה וזה אין עושין תמורה.

[יג] "והיה הוא..." הקדש עושה תמורה ואין תמורה עושה תמורה.

[יד] והלא דין הוא! ומה אם הקדש – שאין קדושה חלה עליו בבעל מום קבוע – עושה תמורה, תמורה – שהקדושה חלה עליו בבעל מום קבוע – אינו דין שיעשה תמורה?! תלמוד לומר "והיה הוא..קדש" – הקדש עושה תמורה ואין [ס"א התמורה עושה תמורה] (תמורתו עושה תמורתו).

[טו] "...יהיה קדש" – מלמד שהקדושה חלה עליה בבעל מום קבוע. והלא דין הוא! ומה אם הקדש – שהוא עושה תמורה – אין קדושה חלה עליו בבעל מקום קבוע, תמורה – שאינה עושה תמורה – אינו דין שלא תהא קדושה חלה עליו בבעל מקום קבוע?! תלמוד לומר "יהיה קדש" – מלמד שקדושה חלה עליו בבעל מקום קבוע.

[טז] ר' יוסי בר' יהודה אומר "יהיה קדש" – לעשות את השוגג כמזיד.